

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-1-51>**Ленмара ІСМАІЛОВА,***orcid.org/0000-0002-1131-5265*

викладач кафедри мовної підготовки

Національного медичного університету імені Богомольця

(Київ, Україна) *tavshan2018@gmail.com***ІННОВАЦІЇ У МОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ**

У статті розглянуто дискурс щодо ролі та впливу інновацій на методик, методи, форми, техніки та інструменти здійснення викладання іноземної мови для здобувачів освіти в закладах освіти. Так, в рамках даної статті було окреслено роль та вплив сучасного цивілізаційного етапу розвитку суспільства на формування нового цифрового типу людини із високим рівнем цифрових, комп'ютерних та кібернетичних компетентностей здобувачів освіти. При цьому аналіз науково-педагогічних літературних джерел як іноземних, так і вітчизняних науковців показав інтерес до широкого використання інновацій в освітньому процесі і, в першу чергу, у сучасній вищій школі. З урахуванням цього було запропоновано використання напрацьованого досвіду в частині викладання української мови як іноземної на прикладі викладання англійської мови як іноземної. В свою чергу відзначено, що використання інновацій відбувається у контексті впливу цивілізаційного розвитку суспільства, де цифровізація інформації, інформаційно-комунікативних процесів почали змінювати усі сфери суспільства і формувати новий тип людини – цифровий. Отже, разом із технологіями і технікою відбувається трансформація фізичного та морально-етичного стану людини й суспільства в цілому. У таких умовах змінюється парадигма сутності освітнього процесу разом із трансформаціями постаті викладача та здобувача освіти. А тому теоретичне підґрунтя інноваційної освіти будується на фундаменті традиційних підходів до вивчення іноземної мови, адже інновації більшою мірою стосуються якраз методик, методів, технік та інструментів викладання іноземної мови, а новітні технології, техніка тільки сприяють широкому розвитку дистанційної онлайн освіти, конвергенції та мультимодальності в освітньому процесі, коли при цьому відбувається поєднання різних каналів сприйняття інформації з різним контекстом та значенням із репертуаром сенсів у культурологічному та соціальному контекстах. А тому, сучасна людина, яка виросла з Інтернетом, гаджетами, соціальними мережами та мережевими комп'ютерними іграми, потребує побудови навчання у звичній їй парадигмі.

Ключові слова: *інновації в освіті, нові техніки та інструменти освіти, цифровізація та віртуалізація освіти, ігрові форми освіти, мультимодальність.*

Lenmara ISMAILOVA,*orcid.org/0000-0002-1131-5265*

Lecturer at the Department of Language Studies

Bogomolets National Medical University

(Kyiv, Ukraine) *tavshan2018@gmail.com***INNOVATIONS IN THE LANGUAGE TRAINING OF FOREIGN STUDENTS**

The article examines the discourse on the role and impact of innovations on methodology, methods, forms, techniques and tools for teaching a foreign language to students in educational institutions. Thus, within the framework of this article, the role and influence of the modern civilizational stage of the development of society on the formation of a new digital type of person with a high level of digital, computer and cybernetic competences of education applicants was outlined. At the same time, the analysis of scientific and pedagogical literary sources of both foreign and domestic scientists showed an interest in the wide use of innovations in the educational process, primarily in modern higher education. With this in mind, it was proposed to use the gained experience in teaching Ukrainian as a foreign language on the example of teaching English as a foreign language. In turn, it was noted that the use of innovations occurs in the context of the influence of the civilizational development of society, where the digitization of information, information and communication processes began to change all spheres of society and form a new type of person – digital. Thus, together with technologies and equipment, the physical and moral-ethical state of man and society as a whole is being transformed. In such conditions, the paradigm of the essence of the educational process changes along with the transformations of the figure of a teacher and a student. Therefore, the theoretical foundation of innovative education is built on the foundation of traditional approaches to learning a foreign language, as innovations to a greater extent relate to the methodology, methods, techniques and tools of teaching a foreign language, and the latest technologies and techniques only contribute to the wide development of distance online education, convergence and multimodality in the educational process, when at the same time there is a combination of different channels of information perception with different context and meaning

with a repertoire of meanings in cultural and social contexts. And that is why a modern person who grew up with the Internet, gadgets, social networks and online computer games requires the construction of education in the familiar paradigm.

Key words: *innovations in education, new techniques and tools in education, digitalization and virtualization of education, game forms in education, multimodality.*

Постановка проблеми. На сьогодні новітні цифрові, ІКТ та кібертехнології досить стрімко та широко впроваджуються в освітні процеси на всіх рівнях освіти – від дошкільної до вищої освіти. Крім того, останні тенденції на ринку праці вимагають від спеціаліста продовження навчання впродовж усього життя, адже темпи змін виробничих процесів, упровадження новітніх технологій та техніки відбуваються практично кожні 5–10 років, що вимагає нового рівня знань, компетентностей та умінь від спеціалістів. Також сучасною тенденцією є зміна не тільки спеціалізації, а навіть спеціальності кожні 5–7 років. При цьому сучасний цивілізаційний розвиток суспільства характеризується високим рівнем мобільності, що означає значну міграцію та переміщення великих людських мас за роботою та фінансами по всьому світові. Це все означає, що людина вимушена постійно навчатися за новими напрямками та робити це не тільки у себе в країні, а й за кордоном, що вимагає досконалого знання іноземної мови. Отже, пріоритетом є мовна підготовка іноземних здобувачів освіти у закладах вищої освіти на високому професійному рівні відповідно до міжнародних стандартів вивчення іноземних мов.

Аналіз останніх досліджень показав, що питання використання інновацій в освітньому процесі є досить актуальним серед сучасних дослідників та науковців, таких як: Акжан М. Абдигаликова, Т. Алексіу, М. Байрам, С. Бао, Ф. Герберт, Б. Грибкова, К. Деоксон, І. Кушнір, О. Тростинська, Н. Сем'ян, Х. Старкі, М. Статопулу, Н. Ушакова.

Незважаючи на досить широкий спектр проведених досліджень, питання використання інноваційних методів, методик, форм та інструментів під час мовної підготовки іноземних здобувачів освіти виступає частиною загальної проблеми, котрій присвячується стаття.

Метою статті є дослідження питання використання інноваційних методів, методик, форм та інструментів під час мовної підготовки іноземних здобувачів освіти у сучасній вищій школі.

Виклад основного матеріалу. Сфера освіти та освітній простір нерозривно пов'язані із розвитком суспільства та становленням людського буття та світогляду людини на певному етапі цивілізаційного розвитку. При цьому деякі елементи інновацій завжди мали місце і на момент їх

застосування вважалися новими і прогресивними. Наприклад, виникнення письменності, книгодрукування, становлення традиційної школи, поява аудіо- та відео- навчальних матеріалів тощо. З часом відбувається накопичення методів, методик, форм, механізмів та інструментів, які використовуються викладачами під час навчання, яке в свою чергу продовжується постійно. Так, Д. Озерний відзначає, що «метод, який ви використовуєте, відображає ваше бачення мови та широту ваших знань», а тому треба виходити з того «чим є для вас мова – сукупність граматичних конструкцій, набір лексем, кілька сталих виразів чи навіть живе створіння» (Озерний, 2018). Формування та використання методів вивчення іноземної мови залежить від багатьох факторів, які впливають на використання різних методів. Одним із перших і поширених вважається граматико-перекладний метод, що бере свій початок від вивчення «мертвих мов» (грецької та латині), де рівень володіння іноземною мовою визначається рівнем володіння граматикою і словником. Довгий час цей метод був поширеним у традиційній школі, елементи якого і донині є основою сучасних методів вивчення іноземної мови, коли потрібно навчити здобувача освіти не тільки говорити, а писати і читати.

Насамперед, кожен викладач має власні теоретичні напрацювання, які формують його основу розуміння застосування різних методів і прийомів під час викладання предмету, де методи виконують посередницькі функції «між теорією (підходом) і практикою» в аудиторії, а техніка визначає «процедури для використання в класі» (Серезал, 2017). Отже, високий рівень викладання полягає в умінні поєднувати різні методи в залежності від аудиторії, виду заняття, рівня базової підготовки здобувачів освіти тощо, що тільки підвищує рівень навчання іноземним мовам. У цілому визначають такі методи вивчення мови як: «прямий метод; граматика-переклад; аудіо-лінгвальний; структурний підхід; загальна фізична відповідь (TPR); комунікативне навчання мови (CLT); вивчення мови за завданням; природний підхід» (Герберт, 2020). У свою чергу Д. Озерний визначає наступні методи вивчення іноземної мови: «Task-based learning/навчання, що базується на завданнях», «Presentation-Practice-Production (Представлення-Практика-Продуктування)»,

«Lexical Approach (Лексичний метод)», «Метод функцій (Functional Approach)», «Communicative Approache (Комунікативні методи)», «Grammar-Translation Approach (Граматики-перекладний підхід)», «Total Physical Response (Повне фізичне відтворення)», «Guided discovery (Сугестивне відкриття)», «Content-based learning (Навчання, що базується на змісті)», «Content and Language Integrated Learning (Навчання мови через інтеграцію)» (Озерний, 2020). Акжан М. Абдигаликова відзначає, що «у сучасній методиці навчання іноземної мови прийнято поділ на лексику, орфографію, фонетику, граматику, мовлення, рецептивні та продуктивні навички» (Абдигаликова, 2016). Зважаючи на сказане вище, можна відзначати, що для повноцінного знання іноземної мови (на рівні B2, C1 та C2) для можливості навчання у закладах вищої освіти, наукових установах та щоб бути конкурентоспроможним на глобальному ринку праці, необхідно використовувати ті методики, методи, техніки та інструменти під час вивчення іноземної мови, які дають увесь спектр знань, навичок та компетенцій. Вказаний перелік не є остаточним, але повністю показує наскільки інновації в сучасному освітньому просторі впливають на процеси навчання. При цьому необхідно враховувати те, що запит на вивчення іноземної мови формується під впливом потреб з боку суспільства, де поряд із традиційною вищою школою, науковою школою та глобальним ринком праці, є великий спектр споживачів, яким потрібні методи та методики вивчення іноземних мов, адаптованих під їх потреби, а саме: туризм (шопінг, медицина, розваги, захоплення, дослідження культури та історії), бізнес, подорожі, глобальні громадські об'єднання (захист меншин, тварин, екології та навколишнього середовища тощо). Вказані напрями є традиційними, однак в сучасних реаліях більш інтенсивні та глобальні. Кардинально новими є соціальні медіа та соціальні мережі, чати, мережеві ігри, які набувають поширення у кібернетичному (віртуальному) просторі. Разом із цим зростає кількість освітнього продукту, сформованого для віртуального застосування. При цьому спектр надання освітніх послуг починається від самих молодших (дітей дошкільного віку) до людей похилого віку (освіта впродовж усього життя), що також впливає на методики та методи викладання.

На сьогодні, сучасний етап цивілізаційного розвитку суспільства визначається широким впровадженням у масове використання досягнень цифрової революції та четвертої промислової, які обумовлюють серйозні трансформації фізич-

ного рівня людського буття через поширення віртуального кібернетичного простору людського буття, який все частіше починає домінувати над традиційним фізичним простором. Тобто, людство все більше часу проводить у віртуальному просторі, ніж у фізичному, а саме: соціальні мережі, соціальні медіа, засоби масової комунікації, комп'ютерні ігри, розваги, робота з базами даних, а також зростання частки е-економіки, е-бізнесу, е-послуги, телемедицини, е-освіти тощо. Всі ці фактори впливають на психіку людини, її морально-психологічний стан, а також такі нові рамки людського буття починають формувати нову сучасну цифрову людину, для якої сучасні технології та гаджети є природним середовищем проживання. Так, сьогодні екран мобільного та/або комп'ютера заміняє друкований текст/книгу, а комунікації зосереджуються не на письмі, як було у традиційному суспільстві, а на зображенні. В таких нових умовах традиційна освіта стає не конкурентоспроможною, а тому сучасний етап розвитку суспільства відзначається зростанням інновацій в освітньому процесі в цілому, та окремо в методах, техніках, інструментах викладання усіх дисциплін. Що стосується вивчення іноземних мов, то сучасні можливості, які отримують викладачі, дають їм широке поле для застосування усього наявного спектру інноваційних технологій та обладнання під час вивчення іноземної мови. Насамперед, це комп'ютерні, цифрові та віртуальні технології, інтерактивність, мульти-модальність, ігрові форми тощо. Таким чином, методика та методи навчання повинні відповідати вказаним вище семіотичним модусам та каналам сприйняття інформації на рівні, який сприймають сучасні здобувачі освіти, якими є нове покоління дітей (так зване цифрове покоління).

Поштовхом до широкого використання новітніх технологій в освітньому процесі стали заходи із протидії коронавірусу COVID-19, коли введення карантинних заходів спричинило закриття традиційного очного освітнього процесу і навчання почали переводити на дистанційну форму освіти у віртуальний простір. З'явилося багато освітніх платформ, авторських сторінок в Інтернеті, де викладалися як окремі теми, так і повні освітні курси з багатьох предметів. Особливого поширення набули дистанційні та віртуальні методики вивчення іноземних мов. Така популярність викликана тим, що переважна більшість освітніх платформ передбачають вивчення іноземної мови за допомогою мобільного телефона, що, беручи до уваги кількість пристроїв на душу населення та доступність до мережі Інтернет, робить

таке навчання дуже популярним, оскільки кожна окрема людина вибирає свій графік для навчання. На сьогодні засоби масової комунікації дають можливість використовувати діалог між викладачем і здобувачами освіти в режимі реального часу не тільки безпосередньо в аудиторії, а й в онлайн-класі та ще й з використанням різних аудіовізуальних технік (мова, письмо, малюнок, графіки, таблиці тощо). Так, подальша міграція освітнього процесу у віртуальний простір відкриває все більше можливостей для вивчення іноземних мов, адже доступ та комунікації на рівні викладач-здобувач освіти відбуваються у віртуальному режимі, де фізичні відстані між ними можуть становити тисячі кілометрів. При цьому треба зважати, що сучасне різноманіття пропозицій із вивчення великої кількості іноземних мов базується на стандартизації та чітких правилах вивчення іноземних мов, яких дотримуються під час розроблення методик вивчення іноземної мови для того, щоб можна було встановлювати кордони для визначення результатів вивчення іноземної мови здобувачами освіти.

Незважаючи на популярність та поширення дистанційної та онлайн освіти серед населення та здобувачів освіти, така освіта має свої особливості: готовність і підготовку як викладача, так і здобувача освіти. Адже такий тип освіти вимагає матеріально-технічну базу та можливість мати доступ до віртуального простору і цифрових технологій; мати достатньо високий рівень цифрових, ІКТ, комп'ютерних та кіберкомпетентностей для можливості створювати сучасний інноваційний освітній продукт та користуватися ним; морально-психологічну готовність здійснювати процес викладання і навчання на високому рівні самомотивації та самоконтролю. При цьому здобувач освіти повинен мати високий рівень компетентностей до самоосвіти, індивідуального навчання та уміння працювати поза межами аудиторії. Певним чином необхідні навички роботи у віртуальному середовищі набуваються сучасними здобувачами освіти під час участі у командних мережевих комп'ютерних іграх, адже дуже часто в таких іграх запорукою успіху є командна гра, де кожний гравець виконує свою частину від загальнокомандної. Зважаючи на це, набувають поширення методики, методи, техніки та інструменти освіти, коли навчання відбувається через гру. При цьому трансформується і статус викладача, який отримує нову роль фасилітатора (комунікатора), основним завданням якого є скерування здобувача освіти за потрібним напрямом, (допомога у комунікації на рівні аудиторії, групи), а комунікація із здобувачами освіти відбувається «на рівних».

Наступним важливим елементом впливу на інновації в освіті є мультимодальність, коли відбувається «поєднання різних семіотичних модулів, відмінних від мовних: візуальні значення (зображення, макети сторінок, формати екрану); звукові значення (музика, звукові ефекти); жестові значення (мова тіла, чуттєвість); просторові значення (значення навколишніх просторів, архітектурних просторів)» впливають на ефективність викладання іноземної мови» (Бао, 2017). На сьогодні мультимодальність дає змогу комбінувати та одночасно використовувати різні методики, методи, інструменти під час викладання іноземної мови (звуки, зображення, жести та тексти), оскільки створення мультимодального продукту відбувається з використанням різних каналів сприйняття інформації з різним контекстом та значенням із «повним репертуаром сенсів, які використовують люди» (Безмер, 2012). Отже, «чим більше набір ресурсів використовувався в соціальному житті конкретної спільноти, тим повніше і тонше він стає сформульованим», стаючи «смысловотворчими ресурсами, які артикулюють (соціальні, індивідуальні/афективні) до вимог різних спільнот» та «реалізують комунікативну роботу різними способами» (Безмер, 2012). Таким чином, мультимодальність в освіті сприяє формуванню нового інноваційного освітнього простору, який будується на основі нової мультимодальної грамотності, коли освіта, комунікації, медіа, лінгвістика впливатимуть на соціально-культурний рівень розвитку суспільства. (Кресс, 2003).

Необхідно також зважати на те, що важливого значення набувають не тільки технічні та технологічні підходи до вивчення іноземної мови, а й міжкультурний підхід, адже «для того, щоб ті, хто вивчає мову, могли ефективно спілкуватися з іншими представниками різних культур, вони повинні розвинути чотири речі: усвідомлення власного культурного світогляду, прийняття та поваги до культурних відмінностей інших, знання різних культурних практик і світогляд та міжкультурні навички» (Деоксон, 2020). Ось чому сучасні дослідники (Абдигаликова Акжан М., Деоксон К., Байрам М., Грибова Б. і Старкі Х.) розглядають вивчення іноземної мови у культурологічному та соціальному контекстах, оскільки «суспільство забезпечує не лише посередницькі артефакти, але й правила, спільноту та розподіл праці, які разом полегшують і обмежують суб'єкта, об'єкт та інструменти» (Деоксон, 2020). На сьогодні новітні цифрові та ІКТ технології дозволяють використовувати досить широкий спектр матеріалів соціально-культурного та побутового

характеру, які можна використовувати під час вивчення іноземної мови, а саме: пісні (народні, сучасні), література (проза, поезія, дитячі оповідання, казки та легенди), фільми (документальні, художні, науково-популярні тощо) та інший контент, який досить широко представлений у глобальній мережі Інтернет, а тому дає можливість здобувачам освіти додатково використовувати його як в рамках навчальної програми, так і додатково самостійно. Основна інноваційність полягає у можливості використання у дистанційній та онлайн формах навчання новітніх технологій та технік, які широко використовуються через мультимедіальність освітнього процесу. Слід врахувати також, що важливу роль у адаптації до мовного середовища відіграють традиційні краєзнавчі студії. В умовах цифровізації навчального процесу їх необхідно трансформувати у віртуальні краєзнавчі студії, що дасть змогу долучати до них більшу кількість здобувачів освіти. Так, Акжан М. Абдигаликова в рамках інноваційних методів навчання іноземних мов пропонує враховувати такі підходи до вивчення іноземної мови як: культурологічний, заснований на принципах «словесної спрямованості навчання; урахування особливостей мовленнєвої діяльності іноземною мовою; моделювання ситуації міжкультурного спілкування в процесі навчання; урахування свідомості та модульності; раціональне використання рідної та іноземної мови; урахування особистих потреб учнів; прагнення до системності в підготовці комплексу вправ» та проблемний підхід, який формується на «розвитку логічного, творчого та діалектичного мислення; перетворенні звичайного навчального матеріалу в більш демонстративний; регулярному опрацюванню проблемних ситуацій; створенні системи навчання» (Абдигаликова, 2016). Все це надає можливість викладачеві використовувати «діалог між учнями, обговорювати різні тексти та фільми, порівнювати особливості рідної культури та мови» та «моделювати різні ситуації», що «дає змогу розширювати свої мовні навички та тренувати розмовні навички» (під час міжкультурного підходу), а проблемний підхід до навчання «стимулює самостійність і сприяє формуванню навичок навчально-дослідницької діяльності» (Абдигаликова, 2016).

На сьогодні, в багатьох країнах широкого розповсюдження набувають такі форми вивчення іноземної мови, перш за все англійської, як здійснення навчання у спеціалізованих національних ЗВО лише англійською мовою та/або викладання англійською мовою окремих дисциплін паралельно із навчанням рідною мовою. У літе-

ратурі дуже часто можна побачити разом із словами вивчення «англійської мови» такі абревіатури як ENL, ESL, EFL та CLIL. Дослідник Т. Грем відзначає, що «англійська як іноземна мова (EFL) – це термін, який використовується для опису вивчення англійської не носіями в країнах, де англійська мова не є домінуючою» і при цьому «не слід плутати з англійською як другою мовою – також званою англійською як додатковою мовою – що є практикою вивчення англійської мови в переважно англійській країні», адже «ESL базується на передумові, що англійська є мовою спільноти та школи, і що учні мають доступ до англійських моделей», а «EFL зазвичай вивчають у середовищі, де мова спільноти та школи не є англійською» (Грем, 2020). Прикладами можуть слугувати країни Латинської Америки, Малайзія, Індонезія та Індія. Що стосується CLIL, то це викладання (паралельно) таких предметів як географія, хімія, біологія та фізика іноземною мовою, переважно англійською. Щодо нашої країни, то викладання іноземної мови відбувається у контексті EFL та CLIL і у переважній більшості стосується вивчення англійської мови як іноземної. Що стосується викладання української мови як іноземної, то скоріше за все, це також буде у контексті EFL. Якщо брати до уваги використання української мови як іноземної у контексті CLIL, то це можливо за умови впровадження вивчення української мови у закладах освіти (середня школа та вища школа) інших країн, де є попит на українську як іноземну. А тому досвід викладання англійської мови як іноземної у форматі EFL та CLIL буде корисним і для української як іноземної.

Прикладом сучасних підходів до вивчення іноземних мов можна вважати простір Європейського Союзу, де увага приділяється вивченню як загальнопоширених мов союзу, так і багатьох мов меншин. Беручи до уваги, що на сьогодні до складу ЄС входить 28 країн, то питання вивчення іноземних мов для ефективної комунікації в рамках ЄС набуває актуальності, зважаючи на подальші інтеграційні процеси та високий рівень мобільності населення в цілому, так і окремо здобувачів освіти, які використовують академічну мобільність для отримання високого рівня освіти та професіоналізму в престижному закладі вищої освіти та/або набуття вузькоспеціалізованих знань та професії, які можна отримати тільки у спеціалізованих ЗВО. Ось чому виникає потреба у розгляді таких питань як: «багатомовність у школах і визнання попередніх знань; переосмислення викладання та вивчення мови – розбивання ізоляції вивчення мови; мовна ком-

петентність як наскрізний елемент у навчальних програмах; двомовні моделі в освіті», що потребує впровадження «ефективних та інноваційних методів навчання/педагогіки» та використання «цифрових інструментів для вивчення мови» (Commission Staff, 2018). Досвід вирішення питань із вивченням іноземних мов в ЄС є корисним і важливим для нашої країни, зважаючи на спільні кордони, участь у Болонському процесі та подальшу інтеграцію в ЄС.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що дискурс щодо використання інновацій відбувається у контексті цивілізаційного розвитку суспільства, коли суспільство перейшло від традиційного до цифрового рівня розвитку, де цифровізація інформації, інформаційних та комунікативних процесів та результати цифрової і промислової революцій почали кардинальним чином змінювати усі сфери суспільства і формувати новий тип людини – цифровий та глобальний (космополітичний). Таким чином, разом із технологіями і технікою трансформується фізичний та морально-етичний стан людини та суспільства в цілому. Результатом

цього процесу є зміна парадигми сутності освітнього процесу разом із трансформаціями ролей акторів (викладача та здобувача освіти). При цьому теоретичне підґрунтя інноваційної освіти будується на фундаменті традиційних підходів до навчання (вивчення іноземної мови), а тому інновації переважно стосуються саме методик, методів, технік та інструментів викладання іноземної мови, а новітні технології, техніка лише сприяють широкому розвитку дистанційної онлайн освіти, конвергенції та мультимодальності в освітньому процесі, в рамках якої відбувається поєднання різних каналів сприйняття інформації з різним контекстом та значенням із репертуаром сенсів у культурологічному та соціальному контекстах. Ось чому сучасна людина, яка виросла з Інтернетом, гаджетами, соціальними мережами та мережевими комп'ютерними іграми, сприймає структуру навчального процесу у звичній їй парадигмі, побудованій на новому підґрунті.

Подальший розвиток суспільства, технологій та техніки сприяє подальшим трансформаціям у освітньому процесі, що формує запит на подальші дослідження даного питання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грем Т. Англійська як іноземна (EFL). 2020. URL : <https://www.greelane.com/uk/%D0%B3%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%96-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B8%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0/english-as-a-foreign-language-efl-1690597>.
2. Методи вивчення іноземної мови. 2009. URL : <https://osvita.ua/languages/articles/5671/>.
3. Озерний Д. Багато методів навчання іноземних мов – комбінуйте їх! 2018. URL : <https://nus.org.ua/view/bagato-metodiv-navchannya-inozemnyh-mov-kombinujte-yih/>.
4. Abdyhalykova Akzhan M. Innovative Methods of Foreign Languages Teaching Акжан Indian Journal of Science and Technology, Vol 9(22), 2016. DOI: 10.17485/ijst/2016/v9i22/95561.
5. Bao Xi. Application of Multimodality to Teaching Reading. English Language and Literature Studies; Vol. 7, No. 3. 2017.
6. Bezemer J. What is multimodality? 2012. URL : <https://mode.ioe.ac.uk/2012/02/16/what-is-multimodality/>.
7. Cerezal F. Methods: some issues and new moves Sierra Universidad de Alcalá 2017. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/58902167.pdf>.
8. Commission Staff Working Document. Accompanying the document. Proposal for a Council Recommendation on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages (COM(2018) 272 final). Council of the European Union 41 p.
9. Deoksoon K. Learning Language, Learning Culture: Teaching Language to the Whole Student. ECNU Review of Education 2020, Vol. 3(3). pp. 519–541. DOI: 10.1177/2096531120936693.
10. Kress G. Literacy in the New Media Age. 2003 URL : <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203299234/literacy-new-media-age-gunther-kress>.
11. Herbert F. Different Language Teaching Methods. 2020. URL : <https://www.northwestcareercollege.edu/blog/different-language-teaching-methods/>.

REFERENCES

1. Hrem T. (2020). Anhliiska yak inozemna (EFL) [English as a Foreign Language (EFL)]. URL : <https://www.greelane.com/uk/%D0%B3%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%96-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B8%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0/english-as-a-foreign-language-efl-1690597> [in Ukrainian].
2. Metody vyvchennia inozemnoi movy (2009) [Methods of learning a foreign language]. URL : <https://osvita.ua/languages/articles/5671/>. [in Ukrainian].
3. Ozernyi D. (2018). Bahato metodiv navchannya inozemnykh mov – kombinuite yikh! [Many methods of learning foreign languages – combine them!]. URL : <https://nus.org.ua/view/bagato-metodiv-navchannya-inozemnyh-mov-kombinujte-yih/>. [in Ukrainian].

-
4. Abdyhalykova Akzhan M. (2016). Innovative Methods of Foreign Languages Teaching Акжан Indian Journal of Science and Technology, Vol 9(22), DOI: 10.17485/ijst/2016/v9i22/95561.
  5. Bao Xi. (2017). Application of Multimodality to Teaching Reading. English Language and Literature Studies. Vol. 7, No. 3.
  6. Bezemer J. (2012). What is multimodality? URL : <https://mode.ioe.ac.uk/2012/02/16/what-is-multimodality/>.
  7. Cerezal F. (2017). Methods: some issues and new moves Sierra Universidad de Alcalá. 2017. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/58902167.pdf>.
  8. Commission Staff Working Document. (2018). Accompanying the document. Proposal for a Council Recommendation on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages (COM(2018) 272 final). Council of the European Union 41 p.
  9. Deoksoon K. (2020). Learning Language, Learning Culture: Teaching Language to the Whole Student. ECNU Review of Education, Vol. 3(3) pp.519–541, DOI: 10.1177/2096531120936693.
  10. Kress G. (2003) Literacy in the New Media Age. URL : <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203299234/literacy-new-media-age-gunther-kress>.
  11. Herbert F. (2020). Different Language Teaching Methods. URL : <https://www.northwestcareercollege.edu/blog/different-language-teaching-methods/>.